Súd:	Krajský súd Bratislava
Spisová značka:	3Co/194/2011
Identifikačné číslo súdneho spisu:	1408215198
Dátum vydania rozhodnutia:	12. 12. 2011
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Martin Murgaš
ECLI:	ECLI:SK:KSBA:2011:1408215198.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Murgaša a sudcov JUDr. Márie Šramkovej a JUDr. Beáty Jurgošovej v právnej veci žalobcu: X. O., O. V. T.. Č.. XXXX/XX, O., zast. advokátom JUDr. Petrom Jankovským, Krížna ul. č. 47, Bratislava, proti žalovanému: MAC TV, spol. s r. o., Brečtanová ul. č. 1, Bratislava, zast. advokátskou kanceláriou Bugala - Ďurček, spol. s r. o., Drotárska cesta č. 102, Bratislava, o ochranu osobnosti, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Bratislava IV z 1. októbra 2010 č. k. 4C/188/2008- 159 v spojení s dopĺňacím rozsudkom tohto súdu zo 4. marca 2011, pomerom hlasov 3:0, takto

r o z h o d o l :

Rozsudok súdu prvého stupňa sa v napadnutej časti m e n í tak, že žalovaný je povinný odvysielať ospravedlnenie sa žalobcovi v rovnakom vysielacom čase, v akom boli odvysielané napádané tvrdenia, ktoré bude zreteľne označené ako ospravedlnenie sa pánovi X. O., do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

Vo zvyšku napadnutej časti sa rozsudok súdu prvého stupňa p o t v r d z u j e.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom v spojení s dopĺňacím rozsudkom súd prvého stupňa uložil žalovanému povinnosť v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku odvysielať v rovnakom programe, v akom boli uverejnené napádané údaje, ospravedlnenie sa žalobcovi, ktoré bude zreteľne označené ako ospravedlnenie pánovi X. O., v nasledujúcom znení: „TV JOJ sa ospravedlňuje pánovi X. O. za to, že dňa 17. 10. 2008 (piatok) odvysielala v relácii Promi noviny so začiatkom o 19.13 hod. reportáž s názvom „Lúzer týždňa“, v ktorej sme označili pána X. O. Q. ml. za Lúzra týždňa zachytávajúc ho spolu s jeho rodinou smútiaceho na pohrebe jeho otca, zosnulého X. O. Q. st. V reportáži sme uviedli nepravdivé tvrdenia, na základe ktorých mal X.K. O. Q. ml. pred rokom úspešne rozbiť otcovu legendárnu kapelu a vyhnať z nej väčšinu hudobníkov a týmto zakázať prísť na pohreb jeho otca, ich učiteľa X. O. Q. st. Uvedené tvrdenia nie sú pravdivé. Pravdou je, že X. O. Q. ml. nestojí za zničením kapely Diabolské husle a bývalým členom kapely účasť na pohrebe svojho otca nezakázal. X. O. Q. ml. len plnil posledné želanie svojho otca, o ktoré ho sám žiadal. TV JOJ sa súčasne ospravedlňuje pánovi X. O. za zverejnenie záberov jeho osoby a rodinných príslušníkov z pohrebu jeho otca, ktoré boli uverejnené bez jeho predchádzajúceho súhlasu a vedomia. Ďalej súd prvého stupňa uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 16.500,- eur z titulu náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch do 3 dní od právoplatnosti a vo zvyšku žalobu v časti náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch zamietol. O trovách konania súd prvého stupňa nerozhodol s tým, že o nich rozhodne až po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej (§ 151 ods. 3 O.s.p.).

Súd prvého stupňa vykonaným dokazovaním zistil, že dňa 17. 10. 2008 TV JOJ odvysielala v relácii Promi noviny v rubrike „Lúzer týždňa“ reportáž. V nej moderátorka uviedla toto: „Nešikovní synovia geniálnych otcov sa v dejinách neraz pričinili o pády veľkých a prekvitajúcich ríš. X. O. Q. mladší sa

do dejín hudby zapíše len ako človek, ktorému sa podarilo zničiť jednu z najlepších cigánskych skupín sveta.“ V ďalšom vstupe moderátor uviedol toto: „K. X. X.K. O. Q. U. X. O. Q.. Ten mladší žiaľ nezdedil ani otcovu genialitu ani len ľudský formát. Ostal mu po ňom len majetok a meno, ktoré bude musieť ešte dlho a usilovne devalvovať, aby celkom stratilo hodnotu. Pred rokom úspešne rozbil otcovu legendárnu kapelu a vyhnal z nej väčšinu hudobníkov. Ale až včera, na pohrebe legendárneho primáša konečne dostal príležitosť prejaviť sa ako šéf rodinného klanu. Hudobníkom, ktorých do kapely prijímal jeho otec, zakázal prísť na pohreb a vzdať úctu mužovi, ktorého považovali za svojho učiteľa a priateľa. No čo už, kráľ cigánskych primášov je mŕtvy. Nech žije kráľ rómskych fidlikantov.“ Súčasne boli v tejto reportáži odvysielané zábery z pohrebu otca žalobcu X. O. Q. staršieho, ktorého pohreb prebehol deň pred jej odvysielaním. Počas celého príspevku bol v spodnej časti obrazovky odvysielaný nápis Lúzer týždňa. Žalobca požiadal žalovaného o odvysielanie opravy v zmysle § 21 zák. č. 308/2000 Z.z. a podal tiež sťažnosť. Rada pre vysielanie a retransmisiu sa zaoberala vysielaním TV JOJ, voči ktorému smerovala sťažnosť žalobcu a dospela k záveru, že vysielateľ v príspevku „Lúzer týždňa“ odvysielanom v programe Promi noviny dňa 17. 10. 2008 porušil § 19 ods. 1 zák. č. 308/2000 Z.z., za čo mu uložila pokutu 3.500,- eur. Na odvolanie žalovaného proti tomuto rozhodnutiu rady Najvyšší súd SR rozhodnutím z 5. 11. 2009 sp. zn. 3 Sž 33/2009- 25 uvedené rozhodnutie Rady pre vysielanie a retransmisiu potvrdil. V dôvodoch svojho rozhodnutia najvyšší súd okrem iného uviedol, že žalovaný nesporne zasiahol do chránených a základných práv a slobôd žalobcu. Ďalej súd prvého stupňa v dôvodoch napadnutého rozsudku citoval výpovede svedkov A. K.Y., V.. U. O., Y. S., G. O., U. W., B. G., A. Š. U. Moniky . Na základe takto vykonaného dokazovania súd prvého stupňa dospel k záveru, že žaloba je dôvodná v časti morálnej satisfakcie a čiastočne dôvodná v časti náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. V konaní podľa súdu prvého stupňa nebola preukázaná pravdivosť tvrdení odvysielaných v predmetnej relácii, najmä pravdivosť tvrdenia, že žalobca rozbil otcovu kapelu, vyhnal z nej väčšinu hudobníkov a zakázal im prísť na pohreb svojho otca. Týmito nepravdivými tvrdeniami a označením žalobcu za lúzra žalovaný neoprávnene zasiahol do práva žalobcu na ochranu osobnosti a „necitlivým a dehonestujúcim spôsobom zaútočil na jeho osobu a súkromie.“ Preto súd prvého stupňa žalovanému v zmysle § 13 ods. 1 Obč. zák. uložil povinnosť poskytnúť žalobcovi morálnu satisfakciu vo forme ospravedlnenia, ktoré je žalovaný povinný odvysielať v rovnakom programe, v akom boli odvysielané inkriminované tvrdenia. Súd prvého stupňa súčasne dospel k záveru, že neoprávneným zásahom do práva žalobcu na ochranu osobnosti bola v značnej miere znížená dôstojnosť žalobcu a jeho vážnosť v spoločnosti a samotná morálna satisfakcia preto nepostačuje na zmiernenie následkov zásahu do osobnosti žalobcu. Vzhľadom na to žalobcovi vznikol nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2, 3 Obč. zák. V tejto súvislosti súd prvého stupňa uviedol, že prihliadol na intenzitu, povahu a spôsob neoprávneného zásahu do osobnostných práv žalobcu a na charakter a rozsah zasiahnutej hodnoty osobnosti žalobcu. Pokiaľ ide o výšku náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, súd prvého stupňa uviedol, že sumu 16.500,- eur považuje za primeranú rušivému zásahu do osobnostných práv žalobcu. Keďže žalobca sa z titulu náhrady nemajetkovej ujmy domáhal zaplatenia 1.000.000,- Sk (33.204,94 eur), súd prvého stupňa žalobu v časti náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch prevyšujúcej 16.500,- eur zamietol.

Proti tomuto rozhodnutiu podal odvolanie žalovaný a napadol ním výrok, ktorým bolo žalobe vyhovené. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti zmenil tak, že žalobu zamietne. Poukázal na to, že žalobca „nesplnil podmienky zákonného koncentračného princípu“ vyplývajúce z § 118a ods. 1 O.s.p., pretože neoznačil relevantné dôkazy najneskôr do skončenia prvého pojednávania vo veci, ktoré sa uskutočnilo dňa 15.7.2009. Keďže žalobca túto procesnú povinnosť nesplnil, jeho procesné právo sa prekludovalo. Porušenie koncentračnej zásady zo strany súdu prvého stupňa predstavuje porušenie princípu rovnosti účastníkov konania a rovnosti ich „procesných zbraní“. Ďalej žalovaný v odvolaní poukázal na to, že pravdivosť tvrdení odvysielaných v predmetnej relácii vyplýva najmä z rozhovoru so žalobcom, ktorý uverejnil denník Sme dňa 15. 3. 2010. Tento dôkaz súd prvého stupňa nevzal do úvahy. Publicistickým žánrom predmetnej reportáže je glosa, pričom neodmysliteľnou súčasťou tohto žánru je expresívne, extrémne vyjadrenie redaktora s prvkami hyperbolizácie, preháňania, irónie, sarkazmu a nadsázky. V rámci tohto žánru nebolo povinnosťou redaktora overovať si informácie. Podkladom pre spracovanie reportáže „Lúzer týždňa“ boli články a reportáže odvysielané alebo vydané inými printovými a elektronickými médiami v čase od 13. 10. 2008 do 17. 10. 2008. Reportáž „Lúzer týždňa“ bola odvysielaná v čase, keď verejnosť už bola zahltená informáciami o dôvodoch rozpadu skupiny, resp. o zákaze účasti jej bývalých členov na pohrebe otca žalobcu. Predmetná reportáž preto objektívne nemohla zasiahnuť do podvedomia divákov do tej miery, aby boli okolnosťami zákazu účasti bývalých členov kapely na pohrebe otca žalobcu znechutení alebo pohoršení. V predmetnej reportáži boli použité zvukovo - obrazové záznamy z pohrebu otca žalobcu,

ktoré boli vyhotovené či už žalovaným alebo inými vysielateľmi, ktoré žalovaný následne prevzal na účely spravodajských, resp. publicistických relácií. Tieto zvukovo - obrazové záznamy boli odvysielané aj v iných reláciách iných vysielateľov ako je žalovaný. Žalovaný má za to, že súhlas žalobcu na vyhotovenie zvukovo - obrazového záznamu z pohrebu jeho otca nebol potrebný, a to z dôvodu, že na tieto prípady sa vzťahuje zákonná licencia podľa § 12 ods. 3 Obč. zák. Žalobca v konaní nepreukázal zníženie jeho dôstojnosti alebo vážnosti v spoločnosti do takej miery, aby sa mohlo konštatovať, že morálna satisfakcia nie je postačujúca. V dôvodoch napadnutého rozsudku absentuje náznak, akými úvahami sa súd prvého stupňa zaoberal pri zodpovedaní otázky, prečo morálnu satisfakciu nepovažuje za postačujúcu.

Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti potvrdil.

Odvolací súd, ktorý bol viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p.), preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej - vyhovujúcej časti, prejednal odvolanie na pojednávaní a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné.

Právo na ochranu osobnosti upravuje Občiansky zákonník ako jednotné právo. Jeho funkciou je zabezpečiť v občianskoprávnej oblasti ochranu osobnosti fyzickej osoby a jej individuálnej integrity ako nevyhnutnú podmienku jej dôstojnej existencie a jej slobodného
rozvoja. Občianskoprávna ochrana osobnosti fyzickej osoby sa poskytuje iba proti takému zásahu do jej osobnostných práv, ktorý možno kvalifikovať ako neoprávnený (protiprávny). Neoprávneným je taký zásah, ktorý je v rozpore s objektívnym právom. Takým zásahom je zásadne každé nepravdivé alebo pravdu skresľujúce tvrdenie o fyzickej osobe, ktoré zasahuje do jej osobnosti.

Žalovaného zaťažovalo dôkazné bremeno ohľadom preukázania pravdivosti inkriminovaných tvrdení, že žalobca úspešne rozbil otcovu kapelu, že z nej vyhnal väčšinu hudobníkov a že im zakázal prísť na pohreb. Dôkazné bremeno však žalovaný neuniesol. Skutočnosť, že účasť hudobníkov skupiny Diabolské husle na svojom pohrebe si neželal sám otec žalobcu, potvrdili svedkyne V.. U. O. U. G. O.. Aj keď ide o osoby v príbuzenskom vzťahu k žalobcovi, súd prvého stupňa oprávnene nemal dôvod pochybovať o pravdivosti ich výpovedí, pretože je vysoká pravdepodobnosť, že by nevypovedali účelovo v takej závažnej veci, za akú treba považovať slová nebohého Jána O. Q. staršieho, ktoré predniesol krátko pred svojou smrťou. Na druhej strane svedkovia Y. S., U.Á. W. a A. K. sa nevedeli vyjadriť k otázke pravdivosti inkriminovaných tvrdení. Z ich výpovedí vyplynulo len to, že podkladom predmetnej reportáže boli informácie zverejnené v printových médiách, prípadne na internete, pravdivosť ktorých si žalovaný pred odvysielaním reportáže neoveroval. Tvrdenie svedka A. Š., že žalobca poslal členovi skupiny X. E. email, v ktorom mu žalobca mal oznámiť, že si neželá, aby členovia skupiny prišli na pohreb jeho otca, nevyvracia tvrdenie žalobcu, že účasť členov skupiny na pohrebe si neželal sám X. O. Q. W.. Okrem toho, výraz „neželá si“ má iný význam ako „zakazuje“ použitý žalovaným v predmetnej reportáži.

V konaní nebolo jednoznačne preukázané, kto zavinil rozpad skupiny Diabolské husle, pretože v tomto ohľade boli výpovede žalobcu a svedka A. Š. rozporné. Z výpovede svedka B. G. by sa však dalo vyvodiť, že rozpad tejto skupiny nebol výlučne záležitosťou žalobcu. Možno však zhrnúť, že ak nebolo jednoznačne preukázané, že rozpad skupiny Diabolské husle zavinil žalobca, tvrdenie odvysielané v predmetnej reportáži, že žalobca „úspešne rozbil otcovu legendárnu kapelu“ nemožno považovať za pravdivé. V súvislosti s tým je logické, že za pravdivé nemožno považovať ani tvrdenie, že žalobca zo skupiny Diabolské husle vyhnal väčšinu hudobníkov.

Je teda zrejmé, že vyššie spomenuté tvrdenia odvysielané v rubrike „Lúzer týždňa“ nie sú pravdivé. Záver súdu prvého stupňa, že týmito tvrdeniami žalovaný neoprávnene zasiahol do osobnostných práv žalobcu, je správny. Za zásah do osobnostných práv žalobcu treba považovať i to, že žalovaný bez jeho súhlasu vyhotovil a použil v rubrike „Lúzer týždňa“ zvukovo - obrazový záznam z pohrebu jeho otca. Žalovaný tak konal v rozpore s § 12 ods. 1 Obč. zák. Na tento záznam z pohrebu otca žalobcu sa nevzťahuje zákonná licencia podľa § 12 ods. 3 Obč. zák., ako to v konaní tvrdil žalovaný. Zákonná licencia podľa tohto ustanovenia sa totiž vzťahuje na televízne spravodajstvo, ktorým relácia Promi noviny a v rámci nej rubrika „Lúzer týždňa“ nie je. Súhlas žalobcu žalovaný nepotreboval iba na odvysielanie záznamu z pohrebu v hlavnom spravodajstve (§ 12 ods. 3 Obč. zák.).

Keďže teda žalovaný neoprávnene zasiahol do osobnostných práv žalobcu, správne postupoval súd prvého stupňa, keď žalovanému uložil povinnosť poskytnúť žalobcovi morálnu satisfakciu vo forme ospravedlnenia v zmysle § 13 ods. 1 Obč. zák. V tejto súvislosti poukazuje odvolací súd tiež na to, že aj Najvyšší súd SR v rozsudku z 5. 11. 2009 sp. zn. 3 Sž 33/2009- 25 zaujal stanovisko, že odvysielaním predmetnej reportáže došlo k zásahu do osobnostných práv žalobcu.

Napadnutý rozsudok je teda v časti morálnej satisfakcie vecne správny. Odvolací súd však musel reagovať na skutočnosť, že reláciu Promi noviny, v rámci ktorej bola odvysielaná predmetná reportáž „Lúzer týždňa“, už TV JOJ nevysiela. Preto nie je možné uložiť žalovanému povinnosť odvysielať ospravedlnenie v rovnakom programe, ako to urobil súd prvého stupňa v napadnutom rozsudku. Vzhľadom na to odvolací súd v časti ospravedlnenia zmenil napadnutý rozsudok podľa § 220 O.s.p. tak, že žalovanému uložil povinnosť odvysielať ospravedlnenie v rovnakom vysielacom čase, v akom bola odvysielaná predmetná reportáž „Lúzer týždňa“, nie však v rovnakom programe. Vo zvyšku, teda pokiaľ ide o samotné znenie ospravedlnenia, odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil podľa § 219 ods. 1 O.s.p.

Napadnutý rozsudok je vecne správny aj v časti náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Odvolací súd sa stotožňuje so záverom súdu prvého stupňa, že v dôsledku zásahu do osobnostných práv žalobcu bola v značnej miere znížená jeho dôstojnosť a vážnosť v spoločnosti, a že teda morálna satisfakcia nie je postačujúca. Preto žalobcovi vznikol nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 Obč. zák. Odvolací súd je toho názoru, že závažnosť neoprávneného zásahu do osobnostných práv žalobcu treba hodnotiť vo všetkých súvislostiach, za ktorých k nemu došlo. Sú tu okolnosti, ktoré závažnosť zásahu značne zvyšujú. Ide o to, že zásah do osobnostných práv žalobcu bol vykonaný krátko po smrti jeho otca a deň po jeho pohrebe, teda v čase pre žalobcu a jeho rodinu veľmi ťažkom. Zásah bol vykonaný v hlavnom vysielacom čase (po 19.00 hod.) v značne sledovanej televízii, takže je dôvodný predpoklad, že predmetnú reportáž sledovalo množstvo divákov. Po celý čas trvania reportáže bol v spodnej časti obrazovky odvysielaný nápis „Lúzer týždňa“. Žalobca bol v reportáži označený za rómskeho fidlikanta, ktorý nedosahuje ľudský rozmer svojho otca a devalvuje jeho meno, aby celkom stratilo hodnotu. Ide teda o mimoriadne agresívne a hanlivé vyjadrenia na adresu žalobcu, ktoré mohli vzbudiť v divákoch dojem, ktorý sa žalovaný v predmetnej relácii snažil navodiť. Odvolací súd preto nepochybuje o tom, že zásah do osobnostných práv žalobcu bol objektívne spôsobilý narušiť práva žalobcu chránené § 11 a nasl. Obč. zák. Všetky tieto skutočnosti vo svojom súhrne značne zvyšujú závažnosť zásahu do osobnostných práv žalobcu a spôsobujú, že morálna satisfakcia nie je postačujúca. Odvolací súd si je vedomý judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorej sloboda prejavu sa vzťahuje nielen na informácie alebo myšlienky priaznivo prijímané alebo považované za neškodné či bezvýznamné, ale aj na tie, ktoré zraňujú, šokujú alebo znepokojujú (Oberschlick proti Rakúsku). Existujú však medze práva na slobodu prejavu a tieto medze boli v prejednávanej veci prekročené.

Súd prvého stupňa správne stanovil i výšku náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Odvolací súd je zhodne so súdom prvého stupňa toho názoru, že suma 16.500,- eur je primeraná závažnosti vzniknutej ujmy a okolnostiam, za ktorých došlo k porušeniu osobnostných práv žalobcu a je teda v súlade s kritériami uvedenými v § 13 ods. 3 Obč. zák.

Z týchto dôvodov odvolací súd potvrdil napadnutý rozsudok podľa § 219 ods. 1 O.s.p. vo výroku, ktorým bola žalovanému uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi 16.500,- eur z titulu náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch.

K odvolacím námietkam žalovaného procesného charakteru odvolací súd uvádza, že dňa 15. 7. 2009 súd prvého stupňa vo veci vôbec nepojednával. Žalovaný totiž na tomto pojednávaní navrhol, aby súd prvého stupňa pojednávanie odročil aspoň na dva mesiace vzhľadom na prebiehajúcu komunikáciu so žalobcom ohľadom mimosúdneho urovnania. Súd prvého stupňa preto bez prejednania veci pojednávanie odročil na termín 30. 9. 2009. Za tohto stavu nebolo možné od žalobcu spravodlivo požadovať, aby v zmysle § 118a ods. 1 Obč. zák. označil dôkazy na preukázanie svojich tvrdení už do skončenia pojednávania dňa 15. 7. 2009 (ktoré okrem toho ani pojednávaním nebolo). Žalobca v podaní z 18. 9. 2009 (č. l. 36), teda ešte pred pojednávaním stanoveným na 30. 9. 2009, označil dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Z toho je zrejmé, že žalobca neporušil § 118a ods. 1 Obč. zák., ako sa mylne domnieva žalovaný.

Výrok napadnutého rozsudku, ktorým bola žaloba v časti náhrady nemajetkovej ujmy prevyšujúcej 16.500,- eur zamietnutá, nebol napadnutý odvolaním a nadobudol právoplatnosť.

O trovách konania rozhodne súd prvého stupňa (§ 224 ods. 4 O.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.